

Upraviteljsko: Ljubljana, Pucnijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inzeratni oddelk: Ljubljana, Pucnijska ulica 5 - Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Nove mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za objave v Italiji in
inozemstvu: UPI S. A., MILANO

Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pokno-
čkovnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizio Conti. Cor. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mesečno Lr 18.-,
za inozemstvo vključno s poštnimi izdatki
Lr 36.50.

Uredništvo:
Ljubljana, Pucnijska ulica št. 5, telefon
št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Deutsche U-Boot-Erfolge im Atlantik

21 anglo-amerikanische Zerstörer in zehn Tagen versenkt —
Schwungvolle deutsche Gegenstöße bei Schitomir — Weiteres
Vordringen deutscher Jäger bei Witebsk

Aus dem Führerhauptquartier, 4. Jan. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Südteil der Ostfront, bis südlich Kiev, verlief der Tag bei örtlicher Kampftätigkeit im allgemeinen ruhig.

Im Kampfraum von Schitomir greifen die Sowjets weiter mit starken Kräften an. Sie erlitten durch die zähe Abwehr und die schwungvollen Gegenstöße unserer Truppen hohe Verluste. Eine grössere Anzahl sowjetischer Panzer wurde dabei vernichtet.

Bei Witebsk wurden erneute feindliche Angriffe abgewehrt. Nordwestlich der Stadt drangen deutsche Jäger trotz zähen Widerstandes und mehrfachen mit Panzerunterstützung geführter feindlicher Gegenangriffe weiter vor.

Nordwestlich Nowel wiesen unsere Truppen sowjetische Angriffe ab.

Von der süditalienischen Front werden keine besonderen Ereignisse gemeldet.

Im Mittelmeerraum und in den besetzten Westgebieten wurden gestern in Luftkämpfen und durch Flakabwehr 16 britisch-nordamerikanische Flugzeuge abgeschossen. Ein deutsches Jagdflugzeug wird vermisst.

In der vergangenen Nacht flogen einige feindliche Störflugzeuge nach Westdeutschland ein.

Bei der Fortsetzung ihrer Angriffe gegen die feindlichen Sicherungsstreitkräfte im Atlantik versenkten unsere Unterseeboote erneut sechs Zerstörer. Damit verlor die britisch-nordamerikanische Flotte in den letzten zehn Tagen durch Unterseeboote insgesamt 21 Zerstörer.

Brez Nemčije bi zavladala

v Evropi velika zmeda

Stockholm, 3. januarja. Newyorskí dopisnik »Stockholms Tidningen« prinaša bistveno vsebino noveletnih člankov najpomembnejših ameriških listov ter odgovorov vodilnih Američanov na razna vprašanja. Iz poročila je nedvomno razvidno, da so si v Zedinjenih državah popolnoma na jasnem, kako usodo bi doživela Evropa, ako bi nemški vojak ne mogel vzdržati boljševiškega napada. Velika večina židovskega ameriškega tiska, ki si naravno želi sovjetske zmage, napoveduje po tem švedskem pregledu v Evropi »grozno dobo razdejanj, revolucij, državljanskih vojn in lakotij. Ti izdajalci torej pričakujejo množestveni teror, razdejaje vseh glavnih evropskih mest ter hude državljanske vojne v vseh evropskih deželah. Glede brezposelnosti in gladujočih dežel menijo, da se bodo »vedno bolj orientirale k boljševizmu«. Tudi Angliji preokupirajo »obširne stavke«. Ob koncu pravijo, da bo mogoče v Evropi ugotoviti »močan odpor proti reakcionarnim državam Angliji in Severni Ameriki«.

Jasneje severni Američani ne bi mogli poudariti, da edino Nemčija s svojim junakiškim bojem proti boljševizmu lahko ohrani Evropo pred popolno zmedo.

Kaj lahko nudijo

Angloameričani Franciji?

Vichy, 3. januarja. Vlado list »Moniteur« vprašuje v zvezi z najnovejšim angloameriškim terorističnim naupom na Pariz, kaj bi Angloameričani lahko nudili Franciji, ako bi jo »osvobodili«. List pravi, da bi taka »osvoboditev« prinesla Franciji strahovito in krvavo vojno v lastni deželi in da bi bil končni rezultat ali triumi boljševizma po zgledu v severni Afriki ali pa usoda, kakršno ji je preokupiral maršal Smuts, namreč konec vellesle in življenja pod britanskim varstvom. To so perspektive zaveznških namenov s Francijo. Leto se je krvavo začelo. Če bo propadla Evropa, bo propadla tudi Francija. Zato mora zaključiti »Moniteur«, Evropa živi, da bo tudi Francija živel.

Najmodernejše utrdbe

Madrid, 3. jan. Madridski tednik »El Español« se bavi v daljšem uvodniku z angloameriškim invazijskim pripravi in z nemškimi obrambnimi ukrepi. List meni, da ni nobenega dvoma, da so ob vseh evropski obali zgrajene najmodernejše ogromne utrdbe, za katerimi in v katerih so milijoni vojakov s sijajnimi vojaškimi sposobnostmi. Dejstvo, da je maršal Rommel nedavno pregledal te utrdbe in pripravljala dela proti invaziji, dokazuje, da Führer s pozornostjo zasleduje razvoj dogodkov. Pisek izraža nato prepričanje, da je bilo nemško vodstvo že dalje časa pripravljeno na možnost invazije.

Stockholm, 3. jan. DNB. Po londonski vesti švedskega lista »Nya Dagligt Allehanda« britanski vojaški dopisnik Liddel Hart v ponedeljek ni bil preveč optimističen. »Ako bi upoštevali edino le vojaške satorije«, piše »potem bi lahko na vprašanje, kdaj bo konec vojne, tudi odgovorili, da se vojna ne sme zavleči na nedolgo časa. Čeprav prekašajo zavezniški po številu čet Nemčijo, še vendar nimajo relativne premoči, zakaj nemške suhozemne čete lahko izkoristijo prednosti, ki jih nudi moderna tehnika obrambe«. Liddel Hart meni, da si Nemci še vedno lahko dovolijo izpraznitev velikega dela zasadenih sovjetskih pokrajin.

Zanimive ugotovitve

švedskega lista

Stockholm, 3. jan. V »Dagesposten« ugotavlja njegov vojaški dopisnik, da so letalski napadi na nemška mesta naprjeni proti civilnemu prebivalstvu in da so glavno terorističnega značaja. List pravi, da bi sloves poznali Churchill, ako bi mislili, da imajo ti napadi predvsem vojaške namene. Sicer je res mnogo razbitega, toda glede na stotine odvrženih bomb, stotine sestreljenih letal in tisoče ujetih angleških pilotov uspeh ni preveč ugoden. Morala prebivalstva se ne krha, nikakih znakov tudi ni, da bi se pričela krhati. Vse je odvisno od duha prebivalstva. Če je ta močan in če je narod trdno prepričan o pravičnosti boja, ki ga bje, potem je tak način bojevanja vsekakor obojen v uspeh. Da nemška proizvodnja še vedno zavzema veljanski obseg je razvidno deloma že iz enostranske Anglosasov pri izbiranju ciljev, deloma pa tudi zaradi nesposobnosti da bi kaj zadeli, če bi morali biti na poveli včasih bombardirani tudi industrijski cilji.

Angloameriške obljube

grenko zasmehovanje

Sofija, 4. jan. Pod naslovom »Anglosasi in nevtalci« piše »Slovac«, da so se v

zadnjem času posebno opazila imperialistična stremeljenja Anglosasov nasproti nevtalcem. Roosevelt sam je izjavil: »Kdor ni z nami, je proti nam«. Nasprotno pa so sile osi pustile nevtalnim državam svobodo, da se po svojih lastnih interesih odločijo za vojno ali proti njej.

Amerika je potegnila južnoameriške države v vojno. Tudi druge države, ki so bile ob pričetku vojne nevtalne, so Anglosasi z gospodarskim pritiskom prisilili, da so napovedale osi vojno. Zato so angleške obljube, da bodo ščitile nevtalne države, grenko zasmehovanje, kajti Anglosasi sami so se vendar v tej vojni čisto pregrešili proti nevtalnosti drugih držav. Anglosasi upoštevajo samo svoje lastne interese in puščajo, da se drugi narodi poročajo zanje.

Novoletna poslanica

portugalskega predsednika

Lizbona, 3. januarja. Ob novem letu je naslovil državni predsednik general Carmona portugalskemu narodu poslanico, v kateri označuje sedanjo dobo kot izredno mračno. Novo leto bo polno negotovosti in skrbi, sile uničenja so sproščene in vse kaže, kakor da jih volja ljudi ne more več krotiti. V sredi vseh teh katastrof bodo Portugalci dali človeštvu plemenit zgled časti, enotnosti in discipline. Ta duh omogoča Portugalci da se upira vsem izročkom vojne. Težave, s katerimi se mora boriti, so sicer velike, toda še vedno znošne in mnogo manjše kakor skoraj vseh drugih narodov. To naj bo Portugalski nauk, da mora še naprej korakati po svoji poti in upati, da bo vojni končno sledila dolga doba obnove in mira, ki bo osnovana na pravičnosti in dobri volji vseh ljudi.

Obračunavanje med franco-

skimi disidenti v Alžiru

Algieras, 2. jan. DNB. Čiščenje v francoski disidentski armadi v Alžiru je doslej dovelo do srečanj 4 generalov, 5 polkovnikov in 71 častnikov. Nadalje je bilo v Alžiru zaprtih 10 policijskih komisarjev in 22 sodnih uradnikov. »Journal Officiel« objavlja odstaviti poveljnika »Alžirskega posadke generala Claveaua in šefa generalnega štaba maroških čet polkovnik Corinasa. Zeneva, 3. jan. DNB. Čiščenje v francoski disidentski armadi v Alžiru so doslej dovelo do aretacije 4 generalov, 5 polkovnikov in 71 drugih častnikov. Nadalje je bilo v Alžiru zaprtih 10 policijskih komisarjev in 22 sodnih uradnikov. »Journal Officiel« objavlja odstaviti »Alžirskega poveljnika generala Claveaua ter šefa generalnega štaba maroških čet polkovnika Comnasa.

Zeneva, 3. jan. DNB. Proglas, obsega 10 točk, ki so ga podpisali vsi komunistični člani tako zveze konzultativne alžirske skupščine, zahteva, kakor poroča »Daily Express«, popolno reorganizacijo alžirskega odbora.

Stockholm, 4. jan. DNB. V Alžir sta prispela Duff Cooper, novi angleški zastopnik pri francoskem »Osvobodilnem odboru«, in podpolkovnik Fannier, prav tako zastopnik Kanade pri tem odboru.

Novi uspehi japonskih

mornariških letalcev

Tokio, 3. jan. DNB. (Vzhodnoazijska služba). Japonski glavni stan objavlja:

Oddelek japonskega mornariškega letalstva so napadli v petek zjutraj skupino os, viračnikovih prevoznih ladij pred Cap Merkusom in potopili 1 srednjeveliko prevozno ladjo ter 1 ali več manjših prevoznih ladij in sestrelili 4 sovražnika letala. Devet japonskih letal se še ni vrnilo na svoja oporišča.

Enote japonskega mornariškega letalstva so v nedeljo dopoldne napadle sovražni oldelek 106 letal, ki je napadel Kavieng, in sestrelile 24 letal. Sedem japonskih letal se še ni vrnilo.

Enote mornariškega letalstva so napadle v nedeljo približno 70 sovražnikovih letal, ki so hotela napasti Rabaul, in sestrelile 9 letal. Pri tem spopadu Japonci niso imeli izgub.

Enote japonskega mornariškega letalstva so v nedeljo dopoldne napadle približno 40 sovražnikovih letal, ki so hotela napasti Rabaul, in sestrelile 10 letal. Tri japonska letala se niso vrnila na svoja oporišča.

Protižidovska zborovanja

v New Yorku

Stockholm, 3. januarja. »United Press« javlja iz New Yorka, da je bilo tamkar v zadnjem času več protizidovskih zborovanj. List pravi, da je bilo nekaj newyorskkih sinagog popisanih s »sovražnimi napisi«.

Uspehi nemških podmornic na Atlantiku

21 angloameriških rušilcev v 10 dneh potopljenih — Zanosni nemški protisunkni pri Žitomiru — Nadaljnje prodiranje nemških lovcev pri Vitebsku

Führerjev glavni stan, 4. jan. DNB. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil objavlja:

Na južnem delu vzhodnega bojišča do južno od Kijeva je potekel dan pri krajevnih bojih v splošnem mirno.

Na bojišču pri Žitomiru so sovjetske čete nadalje napadale z močnimi silami. Z žilavo obrambo in zanosnimi protisunkni naših čet so utrpeli velike izgube. Večje število sovjetskih oklopnikov je bilo pri tem uničenih.

Pri Vitebsku so bili odbiti ponovni sovražnikovi napadi. Severozapadno od mesta so nemški lovci napredovali navzlic žilavemu odporu in ponovnim sovražnikovim protinapadom s podporo oklopnikov.

Severozapadno od Nevelja so odbile naše čete sovjetske napade.

Z južnoitalijanskega bojišča ne javljajo nobenih važnejših dogodkov. Nad Sredozemljem in zasedenim zapadnim ozemljem je bilo večeraj v letalskih bitkah in s protiletalsko obrambo sestreljenih 16 angloameriških letal. Ena nemško lovsko letalo pogrešajo.

V pretekli noči so priletela nekatera sovražnikova nadlegovalna letala nad zapadno Nemčijo.

Pri nadaljevanju napadov proti sovražnikovim zaščitnim silam na Atlantiku so ponovno potopile naše podmornice 6 rušilcev.

S tem je izgubila angloameriška mornarica v zadnjih desetih dneh zaradi podmornic skupno 21 rušilcev.

Boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 3. jan. DNB. Mednarodni poročevalski urad javlja o položaju na vzhodnem bojišču:

V nadaljevanju sovjetske zimske ofenzive s številno nadmočnimi oklopnimi in topniškimi silami v južnem odseku vzhodnega bojišča je bil glavni pritisk še nadalje na področju zapadno od Kijeva. Medtem ko se bili južno od te točke ob spodnjem Dnepru sovjetski sunki tako pri nikopoljskem mostišču kakor zapadno od Zaporozja izvedeni s slabšimi silami in navedli odbiti, so glavne sovjetske sile napadle na več mestih med Belo cerkvijo ter na področju pri Žitomiru. V izredno težkih in srditih bojih so se jim nemški oddelki še nadalje junsko umirali. Tako je uspelo v težkih in na obeh straneh izgub polnih bojih preprečiti sovjetske napore, da bi izsilili skupni razvoj njihovih udarnih sil. Sedanja položaja označuje dejstvo, da boljševiki niti v južni niti v zapadni smeri niso mogli doseči zaželenih premikalnih svobode. Naravi teh zimskih bitk, s katerimi bi boljševiki radi na vsak način prebili nemško fronto, odgovarja, da je prišlo na nekaterih mestih ter vsled vremenskega položaja zlasti na važnih cestah do bojev brez primere. Pri tem se je znova obnesla nemška obrambna taktika, ki ji je uspelo s pravočasno umorbo pripravljenih rezerv na ogroženih mestih ali pa z delnim kraščenjem fronte prenečati razpoke obrambnih črt ali pa razredčenje odpora. Na ta način je uspelo tako pri Beli cerkvi kakor na področju vzhodno od Berdiceva in južno-zapadno od Žitomira odvezati in uničiti nekaj prodiral ali naprej doseljenih sovjetskih bojnih skupin. Južno in južnozapadno od Berdiceva so si priborile nemške oklopnike sile iniciativno ter so a ta način prekrizale sovjetske napadne načrte. Severozapadno od Žitomira se nadaljuje siloviti obrambni boji proti sovjetskim bojnim manevrom. Skoraj povsod so bile sovjetske čete prestrašene pred nemškimi postojankami. Za posamezne vdore se z nadaljnjim aktiviranjem nemškega odpora še vedno bjejo boji. Na področju pri Korostenu, na severnem robu zimske bitke, je popustil sovjetski napadalen pritisk.

Berlin, 4. jan. DNB. Večno znova napadajo sovjetske čete v zadnjih dneh po močni topniški pripravi proti Vitebsku in avtomobilski cesti Vitebsk—Orša. S podporo oklopnikov izvedeni napadi so bili v ogorčenih bojih s pomočjo težkega orožja in predvsem težkega topništva odbiti. Severozapadno od Vitebska so boljševiki ob meglenem vremenu, snežnem metanju in narasčajočem mrazu vrgle nemške čete iz več krajev in pregnale z nekaterih važnih višin. Tudi pri teh uspehih imajo največji delež posamezni borci.

Zapadno od Nevelja je uničil pomeransko-meklenburški oddelk oklopnih lovcev številne sovjetske bojne vozove. Tako je propadel grozeč sovražnikov oklopni napad na vozaški steber nemške 3. porne fronte in so bile nemške čete, ki so na tem mestu odbile v zadnjih tednih nad sto boljševiških napadov, odločno razbremenjene.

Industrijski cilji v Lenin-

gradu uspešno bombardirani

Berlin, 3. jan. DNB. Na kandalaschem bojišču je običajni napad nekega sovjetskega bataljona v strujenem ognju nemške obrambe še pred nemškimi črtami. Pri nastopu mraka so se boljševiki zopet vrnili na svoja izhodišča. Težki topovi so obstrlevali sovražne baterije in so večkrat uspešno zadeli topovske postojanke. V Leningradu so bili uspešno obstrlevali industrijski cilji, bivališča štabov in upravna poslopja.

Boji v južni Italiji

Berlin, 3. jan. DNB. Mednarodni poročevalski urad poroča o bojih v južni Italiji:

Položaj na bojišču je še vedno v znamenju živahnih akcij nemških udarnih čet podnevi in ponoči. V ponovnih snežnih viharjih se čutijo sedaj nemške čete v svojem elementu. Dve njihovoj bojni skupini sta pršli za hrbet invazijskim četam in sta uničili oporišča Angloameričanov. Poleg tega sta poglani v zrak dva mostova, ki so jih Američani komaj za silo pravili, ter sta uničili eno oskrbovalno in eno bencinsko skladišče. Neka udarna skupina nemških gariglianskih zaščitnic se je 48 ur mudila na južnem bregu reke za srednjimi črtami ameriške 9. armade ter je izvršila tam uničevalna in sabotažna dejanja. oP uničenju neke angloameriške opazovalnice se je brez vsakršnih izgub vrnila preko narasle reke na svoja oporišča.

V jedranskem primorju je bil onemogočen poizkus napada imperijalnih udarnih čet na ta način, da so nemške zaporne strojne priče streljati šele iz največje bližine, zato pa s tem večjim učinkom. Pri Tommasu je neka kanadska udarna skupina, razen nekaj ujetnikov, žalostno končala med nemškimi minami. Ob obali

velja to za težko zbito 1. kanadsko in 2. zelandsko pehotno divizijo.

Angloameriški teroristični napad na Pistojo

Rim, 4. januarja. V ponedeljek je bilo mesto Pistoja ob vzhodu Apenninov, v katerem ni nobenih vojaških ciljev, težko prizadeto od angloameriškega terorističnega napada. Številni stanovanjski okrajji so bili zasuti z rušilnimi in zažgalnimi bombami. Prebivalstvo je utrpelo velike izgube. Stolni trg s svojimi številnimi umetniškimi in zgodovinskimi pomembnimi poslopji je bil večkrat v polno zadet. Med drugimi je bila težko poškodovana stolnica iz 12. stoletja, znameniti osmerokotni baptisterij in sodišče, ki sta oba iz 14. stoletja. Tudi v 12. stoletju zgrajena cerkev sv. Pavla je bila večkrat pogoltena.

Žrtve letalskega napada na Pariz

Pariz, 3. jan. DNB. Angloameriško letalstvo je po poročilu agencije OFI na Silvestrov večer odvrlo tudi nad departementom Charente precej bomb. Med drugim je bila neka mala vas popolnoma razrušena, v nekem gradu pa je bila pod ruševinami pokopana vsa rodbina. Skupno število žrtev tega bombardiranja je znašalo 23 mrtvih.

Pariz, 4. jan. DNB. Pri zadnjem angloameriškem letalskem napadu na Pariz je bilo potopljenih 8 stanovanjskih čolnov, zasidranih na Seini. Dva sta se potopila s celotno družino, na tretjem pa je bila ubita neka žena. Na drugih čolnih so se stanovalci utegnili rešiti. Število žrtev se je med tem z nadaljnjim izkavarvanjem izpod ruševin dvignilo na 262 mrtvih.

Rooseveltova izzivalna politika v Južni in Srednji Ameriki kompromitirana

Vigo, 3. jan. DNB. Politika, s katero izsiljuje Roosevelt države Južne Amerike, ne povzroča velike negotovosti le v vladnih krogih južnoameriških držav, temveč tudi v Zedinjenih državah samih. Vedno bolj glasna postaja kritika Rooseveltove politične igre, ki napoveduje predsedniku popoln neuspeh njegovih ukrepov in intrig v Južni in Srednji Ameriki. Poučeni krogi pravijo, da bodo državni udari, kakor se je zgodilo pred kratkim na Rooseveltov pritisk v Boliviji, kmalu prišli na dnevni red in da bo posledica vsega tega omanje vsega južnoameriškega kontinenta.

Montevidski dopisnik newyorskega lista »PM« javlja, da so dobro poučeni krogi v Montevideu prepričani, da bo v prihodnjih šestih mesecih prišlo v »bero-ameriških državah najmanj še do šestih državnih udarov, če ne bodo vsi ameriški narodi nastopali skupno in se uprli priznanju nove bolivijske vlade«. Dopisnik v tem prerokovanju misli na Roosevelta, ki je dejansko naročil novo zasedbo ministrskih stolčkov v Boliviji, ne da bi za to dobil priznanje širokih množic ameriških narodov.

V zvezi s tem je značilno opozorilo škilskega notranjega ministra, ki svari pred »neosnovanimi govoricami«, ki naj bi jih razširili protidemokratski elementi in ki pravijo, da pripravljajo del čilske armade podobno vstajo, kakor se je dogodila v Argentini in v Boliviji. Iz tega sklepa čilska javnost, da se prilike za tako presenetljivo podjetje precej narasle ter da njihov vzrok najbrže ne bo v protidemokratskih krogih, temveč, kakor v bolivijskem primeru, v krogih Bele hiše. Podobne vesti se sinjo tudi v Kolumbiji.

Protest Bolivije pri medameriškem obrambnem odboru

Vigo, 3. jan. DNB. Bolivijski poslanik v Urugvaju je izročil energičen protest svoje vlade proti tezi podpredsednika medameriškega političnega obrambnega odbora. V protestu piše, da bolivijska vlada misli, da je odbor prekršil dve temeljni načeli, ki sta določeni v mednarodni pogodbi, in sicer: enakopravnost vseh držav in pravico samoodločbe narodov pri zbir svojih vlad. Protestna nota pravi nadalje, da izvaja obrambni odbor občuten pritisk na slabotno državo, čeprav ima osnovno pravico, da si sama kuje svoje usode. Naposled je izjavil bolivijski minister, da Bolivija izstopa iz medameriškega političnega obrambnega odbora.

Buenos Aires, 4. jan. DNB. Kot kršitev suverenosti in enakopravnosti ameriških držav označuje bolivijska protestna nota, katere vsebino je v ponedeljek objavil bolivijski poslanik v Urugvaju, priporočilo odbora za obrambo ameriške celine, da se nove vlade ne priznajo brez nadaljnjega, temveč se prej med seboj posvetujejo. Nota pravi med drugim:

»Bolivijska vlada je mnenja, da so s tem kršena vsa v mednarodnih dogovorih objavljena načela, za katera so se ameriški narodi že od nekdaj bojevali, namreč juridična enakopravnost med vsemi državami in pravica narodov, da si sami določujejo oblike svojih vlad.«

»Bolivijska vlada«, pravi nadalje, »smatra postopek odbora kot občuten pritisk, izvajan proti slabotni deželi«. Nova bolivijska vlada je pripravljena, da bo spoštovala sklenjene mednarodne dogovore.

Buenos Aires, 3. jan. DNB. Kot prva je države Čile odklonila predlog medameriškega političnega obrambnega odbora v Montevideu, naj ameriške države skupno priznajo vse de facto vlade.

Amsterdam, 2. jan. DNB. Zunanji minister Cordel Hull je izjavil, da Zedinjene države tako dolgo ne bodo priznale bolivijske vlade, dokler tega ne bodo storile vse ameriške države, ki so prekinile svoje odnose z osnimi silami.

Argentinsko priznanje nove bolivijske vlade

Buenos Aires, 3. januarja. »Associated Press« javlja iz pristojnega bolivijskega vira, da je argentinska vlada spončila bolivijski vladi, da jo bo priznala.

Buenos Aires, 4. jan. DNB. Argentinsko zunanje ministrstvo je sredi objavilo note bolivijskemu poročniku in pravno razlago

vzrokov, ki so dovedli do priznanja bolivijske vlade. Argentina je s posebnim zadovoljstvom, pravi med drugim nota, razvidela iz ubradnih listin, da bo nova bolivijska vlada izpolnjevala svoje mednarodne obveznosti. Nadalje je z zadovoljstvom sprejela na znanje, da sta notranji mir očuvan in ustava spoštovana. Iz poročil argentinskega poslanika v La Pazi je razvidno, da nova vlada izpolnjuje vse pogoje, ki so po doktrini in praksi potrebni za priznanje. Red in mir sta bila v državi ponovno vzpostavljena, vojska in narod pa posluša novo vlado. Majhni izgredi so nastali zgolj proti članom bivše vlade. Argentina smatra za to pravilno, da obdrži tradicionalne prirsne odnose z Bolivijo.

Vigo, 4. jan. DNB. Argentinski poslanik v Santiagu de Chile je obiskal čilskega zunanjega ministra in demantiral prevratne namere, ki so jih nekateri čilski listi pripisovali Argentini.

Aretacije bivših ministrov v Boliviji

Madrid, 31. januarja. Iz La Paza javljajo, da je dala nova bolivijska vlada za prejeti bivšega vojnega ministra Pensandrane vlade generala Joseja Miguela skupno z več ostalimi vodilnimi častniki. Aretriranje dolžijo, da so pripravljali nov državni udar proti sedanji vladi.

Ameriški senator

o imperializmu zaveznikov

Amsterdam, 3. jan. V sestavku o posebnih problemih zaveznikov, piše kakor javlja britanska poročevalska služba, ameriški senator E. C. Johnson v listu »Rocky Mountain News«, da si bodo velenile po vojni razdelile svet v vplivna področja. Razen tega upajo Zedinjene države razviti po vojni trgovinski imperializem »agigantskih razmer«. Johnson meni, da bo Sovjetska zveza obvladala baltike države, Poljsko, bivšo Češko, Nemčijo in Francijo, medtem ko bo Anglija gospodarila v Norveški, Holandski in Belgiji, v njihovih kolonijah, v Afriki in v sredozemskih državah Španiji, Italiji ter Grčiji. Johnson piše nadalje, da bo imela Anglija »edinstveno nalogo«, da bo do skrajnosti zatirala komunizem na svojem vplivnem področju, obenem pa bo istočasno tesno sodelovala s Stalinom. Medtem ko bodo prepustili Japonski le njene prvotne otoke, bo Kitajska deležna precejšnje ugodnosti, istočasno pa bo morala prepustiti zaveznikom dragocene gospodarske koncesije. Johnson meni ob koncu, da bodo Anglija, Sovjetska zveza in Zedinjene države izvrševale na vzhodu »nekako skupno nadoblaste«.

Razkosovanje Afganistana

Sofija, 4. januarja. Pod naslovom »Anglija, Zedinjene države in Sovjetska Rusija si razdeljujejo Afganistan« prinaša »Duma« naslednjo vest iz Carigrada: »Iz obveščenega vira se je zvedelo, da so Anglija, Zedinjene države in Sovjetska Rusija na teheranski konferenci sklenile, da bodo zaradi zavarovanja svojih tamošnjih interesov in koncesij postavile Afganistanu skupno zahtevo, slično oni Iranu. Pri tem bodo Zedinjene države zahtevale zase koncesije za petrolej in nafto, Sovjetska Rusija koncesije za ostale surovine in blago. Anglija pa bo zahtevala nadzorstvo nad celokupnim afganistanskim poštnim in brzojavnim omrežjem. Ker se Anglija živo zanima za severne meje Indije in njihovo zavarovanje, zahteva tudi monopol nad vsemi prometnimi sredstvi in potni Afganistana.

V povračilo za te zahteve bi se Anglija, Amerika in Sovjetska Rusija izjavile pripravljene, da priznajo današnjo afganistansko vlado in ji zagotovijo »popolno neodvisnost v vseh v

DVA KRVOLOČNA DOKUMENTA

Navodila komunističnega vodstva za pokol desetisočev Slovencev

Centralni Komitet
Komunistične partije
Jugoslavije.

10. oktobra 1943.

Poziv vodstvu partije!

Mogočni podvigi in dejstva rdeče armade s tovarišem maršalom Stalinom na čelu so vzbudili po vsem svetu nezasišeno navdušenje in ustvarili pravo revolucionarno atmosfero največjega obsega.

Z pospešenimi koraki kapitalizem drvi v svojo pogubo. Po vseh dešelah pripravljajo proletarske delovne in kmečke množice uničenje dobička kapitalizma.

Jeklene pesti mednarodnega proletariata so sgrabile življenjske moči svojega tlačitelja; sabotaža se vojna produkcija in uničuje se vsa kar je kapitalizmu potrebno za nadaljevanje te vojne, naperjene proti ljudstvu in golega koristoljublja.

Z ogromno močjo zadaja potlačeno ljudstvo smrtni udar gnilemu kapitalizmu.

Naša sovražnika nista samo fašizem in hitlerizem, temveč vsi posedujoči razredi. Izven tega pa tudi vsi tisti elementi, ki se ne pri- stajajo brezpogojno doktrini naših največjih učiteljev Lenina in Sta- lina, temveč mislijo da smejo slediti oportunističnim ciljem.

Delavci in mali kmetje bodo budno pasili da nobeden nevedigne roke proti ujedinjenju vseh delovnih slojev.

Proletarska delovna pest bo zdrobila vse protirevolucionarne in vse tiste ki simpatizirajo s protirevolucionarnimi težnjami.

Naša pot ne vodi čez demokracijo ljudsko revolucijo k oboro- ženi vstaji, temveč gre čez oboroženo vstajo k socialistični revolu- ciji.

Revolucije zmagovali ali pa propadajo vedno v prvih dneh. Prav zato je važno, da se sedaj pripravijo tereni in izvede vse ukrepe za pravilno izvrševanje končnega udara, to je da se izloči one ljudske voditelje kateri se ali igrajo s protirevolucionarnimi misli ali pa sanjajo o demokraciji državni samostojnosti.

Vsako popuščanje ali mehkanje in obzir pomenijo izdajstvo proletariata.

CK - KPJ

R

Obe tu v faksimili objavljene listini sta bili najdeni pri ubitem kurirju komunistič- ne pošte. Pisani sta v neposredni zvezi drugo z drugim. Prvo je navodilo »Centralnega komiteta« (CK) »Komunistične partije Jugoslavije« (KPJ), drugo pa izvršna na- redba »Komunistične partije Slovenije« (KPS). Krvooločno področje naročilo za po- polno likvidacijo celih slojev našega nara- da je podpisal znani krvooloč Boris Kidrič. Ki je menda tajnik »KPS«.

Ta dva dokumenta potrjujejo v cellem obsegu ona poročila, ki so pripovedovala o nameravani množičnem pokolu Slo- vencev in Slovencev in ki so bila tako goro- stasna, da so jih tudi nekateri trezni ljud- je smatrali za izrodek domišljije. Z njima je nesporno dokazano, da je pokol deset- tisočev Slovencev in Slovencev v nočtu komunistov in da bi ga res izvedli, če bi prišli pri nas do moči, čeprav samo začu- so.

Objavljeni okrožnici govorita sami zase tako jasno, da je prav za prav vsaka pri- pomba odvisna. Nič novega ne povesta vsem onim, ki poznajo komunizem in nje- gove metode. Ti se niso dali slepti in za- pelevati, temveč so že od vsega začetka vedeli, kakšne cilje ima komunisti tudi pri nas in kako usodo pripravljajo Sloven- cem. Razvoj dogodkov v zadnjih dveh letih, zlasti pa v zadnjih treh. Stihirih mesecih, je odprl nato oči še neštetim drugim, da so spoznali, da je ne le za naš narod, temveč tudi za nje same rešitev samoupravo, za- nam uničenju komunizma. Kdor se doslej še ni mogel okorajčiti, da bi se aktivno pridružil protikomunistični borbi, ter sku- ša v svoje opravičilo sebi in drugim pre- stavljati komunistične cilje v blažji luči, ta se mora zadržati in strezniti vsaj sedaj ob čisti priznanji, ki jih vsebujeja gornji okrožnici.

V prvi okrožnici so zanimive zlasti tri ugotovitve. Prva je odkrito priznanje, da je cilj komunizma tudi pri nas edino le »so- cialistična revolucija«, ne pa kako zna- rodno osvobodjenje. Druga ugotovitev je, da velja borba komunistov vsem poseđu- jočim razredom, torej tudi vsem kmetom, obrtnikom, trgovcem itd., enako pa tudi vsem tistim elementom, ki se ne prizna- vajo brezpogojno komunističnim naukom. Tretja značilna ugotovitev je končno ona, da je treba vse te elemente izločiti, to se pravi likvidirati, če pred končnim uda- rom, da ne bodo mogli avirati polne iz- vedbe komunističnih načrtov.

Dočim se ta navodila gibljejo v okviru že znanih šlagerjev komunistične ideologi- je, je druga okrožnica mnogo bolj brutal- no jasna. Ona vsebuje nekeka izvršna na- vodila k prvi okrožnici, izdal in podpisal pa jo je, kakor že omenjeno, Boris Kidrič za- kletnega slovesa. Navodila so sediten iz- živ krvne strasti, mržnje in besa. Kidrič v njih brez ovinkov in brez strahu razkriva krvave cilje komunistov tudi pri nas. Šest-

najst točk, ki obravnavajo poboj in pokol desetisočev Slovencev in Slovencev, odseva vso sadistično pokvarjenost Kidrič-Bea- berjeve krvniške družbe. Značilno za njo je vsekakor dejstvo, da je kot prvim nameni- la nož in kreglo svojim sedanjim pomočni- kom, »voditeljem OF«, ki pripadajo kakšni: meščanski smeri. Brez oziroma zapadejo li- kvidaciji dalje vsi voditelji in funkcionarji meščanskih strank, ki niso na delu v OF ali pri NOV in kateri ne bodo likvidirani tam.

CK - KPJ

R

Deklaracija CK - KPS

K pozivu KPJ je CK zavzel sledeče stališče: CK se zaveda in poudarja da je pri sedanjem političnem položaju napa- čni čas za izvrševanje socialistične revolucije.

CK se zaveda da je globok prepad med KPS in med liberalci, krščanskimi socialisti in ostalimi politično usmerjenimi elementi v OF.

CK se dalje zaveda da se mora na predvečer revolucije prenehati s van- ke skupnosti z meščanskimi elementi v OF, ker so to izključno samo pro- torevolucionarji in taki elementi ki so iz koristoljublja prodali svoje pre- pričanje, in strme za gospodstvom v novi kapitalistični državi in ki nima- jo nobenega razumevanja za delovni svet.

V pravem spopadanju sedanje revolucionarne situacije CK sklene da se izvede sledeče nepreklicne ukrepe, ki so potrebni da se zagotovijo izvede revolucije:

1.) Vsi voditelji v OF, ki pripadajo kakšni meščanski smeri se morajo likvidirati.

2.) Vsi veleposestniki, kapitalisti, industrijci in kajaki se morajo likvidirati.

3.) Vsi voditelji in funkcionarji meščanskih strank, ki niso na delu v OF ali pri NOV in kateri ne bodo likvidirani tam, se morajo likvidira- ti.

4.) Vse voditelje bele garde se mora likvidirati.

5.) Vse voditelje plave garde se mora likvidirati.

6.) Vse SS-ovce in gestapovce se mora likvidirati.

7.) Vse intelektualce, študente in kavarniške političarje se mora likvi- dirati.

8.) Vse duhovnike, ki so se izjavili proti delovstvu, se mora likvidira- ti.

9.) Vse bivše jugoslovenske oficirje, tudi one ki so pri NOV, se mora- zapreti.

10.) Vse duhovnike se mora zapreti. Cerkev ostanejo zaprte, iste se ne sme rušiti. Depresalije se sme izvajati samo na drugih cerkvenih posestvih.

11.) Vsa vojska odpotovanja kapitalističnih držav, ki se najdejo pri NOV, se mora prisilili da odpotujejo. Vse daljnji razgovori je prepovedani.

12.) Vse osebe, ki se protivito našemu osvobodilnemu boju se mora še sa- daj tajno odpeljati in predati NOV. Iste se mora likvidirati samo v sluča- ju ako to situacija ali pa sumnjivi položaji zahtevata.

13.) Vsi meščanski časopisi ne smejo izhajati. Radioparate se mora ta- koj odvzeti.

14.) Vsi javni uradi in vse življensko važne ustanove kakor tudi pro- metna zgradba se morajo takoj zasedeti s oddelki NOV.

15.) Vsi ti ukrepi se morajo izvesti na dan, ki bo zato določen.

16.) Vse likvidacije morajo izvršiti posebni oddelki partije.

Partijske organizacije na terenu in v oddelkih NOV morajo skrbeti za najstrožjo tajnost teh navodil. Samo najvišnji stari člani, funkcionarji partije, smejo vedeti za ta navodila; samo ti so določeni za določitev krivcev.

Življa socialistična revolucija!

Živio Stalin, vođa vsega delovnega ljudstva!

Za CK - KPS:

Boris Kidrič

Kazni zaradi prekrškov

protidraginjskih predpisov

Protidraginjski odsek uprave policije v Ljubljani je izrekel zaradi prekrškov pro- tidraginjskih predpisov v času 1. do 31. decembra 1. 1943 naslednje kazni:

Zaradi prodaje živin in drugega blaga po pretirani in neodobri ceni: Blejec 4, 5000 lir globe; Kršič Jurij, restavratore »Sio- nas«, Gregorčičeva 17. 5000 lir; Solar Josip, trgovce, Tavčarjeva 6. 1000 lir; Uratnik Edvard, poslovođa, Celovška 42; 1000 lir; Poljanec Leopold, kavarnar, Sv. Petra na- sip 1. 5000 lir globe in zatvoritev lokala za 30 dni; Kajfež Franciška, gostilničarka, Florjanska 4. 5000 lir; Dergenc Ernest, go- stilničar, Bleiweisova 31. 5000 lir; Podbur- šek Anica, gostilničarka, Linhartova 4. 5000 lir; Nazor Vlado, gostilničar, Sv. Pe- tra c. 7. 5000 lir; Mehmetović Zenun, sis- ščar, Poljanska c. 1. 2000 lir; Pečnikar Anton, avtoprevoznik, Dolenjska 48. 5000 lir; Repovž Jože, prevoznik, Florjanska 42. 5000 lir; Morela Franc, slaščičar, Igrška 10. 1000 lir; Palme Franc, zastopnik, Pucničeva 10. 2000 lir globe in zaplenba blaga; Resman Egidij, trgovec, Aleksan- drova 1. 1000 lir; Kasamović Nasif, slaščič. čar, Mestni trg 17. 1000 lir; Zaplatil Vilko, trgovec, Galčeva 9. 1000 lir; Karba Ma- tija, restavratore, Miklošičeva 3. 1000 lir; Janič Josip, mehanik, Poljanska c. 69. 1000 lir; Jakomin Stanislav, prevoznik, Krizna ulica 22. 1000 lir; Smrekar Brigita, izdel- kam, proizv. Kladezna 9. 500 lir; Kozjek Franc, slaščičar, Ciri Metodova 58. 3000 lir; Novotny Terezija, slaščičarna, Gosposvet- ska 2. 500 lir globe in zaplenba blaga; Ku- sanovč Nasif, slaščičar, Mestni trg 17. 1000 lir globe in zaplenba blaga; Ramada-

novič Ramadan, Masarykova 14. 1000 lir globe in zaplenba blaga, ing. Milač Leo- pold, elektroinženjer, Zvezna 7. 1000 lir; Oset Jože, slaščičarna, Bleiweisova 1b. 1000 lir; Zidar Ivan, trgovski zastopnik, Go- sposvetska 10. 3000 lir; Dolič Elzabeta, zastopnica, Celovška c. 50. 5000 lir globe in zaplenba blaga; Lesjak Stefanija, trgo- vka, Bleiweisova 2. 2000 lir; Zalar Stanko, gostilničar, Kolodvorska 29. 3000 lir; Ran- zinger Ernest, spediter, Mšarykova 19. 1000 lir; Stare Franciška, prodajalka, Pav- šičeva 5. 1000 lir; Kovačič Alojzij, prodaj- alec, Židovska steza 6. 2000 lir; Doht Duro, prodajalec, Gliška 5. 2000 lir; Vav- potič Jakob, izdel. lesnih izdelkov, Ciri Me- todova 35. 500 lir; Žigon Izidor, trgovec, Gajeva ul. 3. 2000 lir globe.

zaradi neupravičenega prejema življenskih nakaznic in prodaje brez odzema življenskih nakaznic: Marinc Hermina, zasebna, Skof- ja ul. 6. 1000 lir globe; Hvala Franciška, zasebna, Puharjeva 1. 500 lir globe in za- plenba blaga; Jež Ivana, vdova, Gliška 5. 500 lir globe in zaplenba blaga; Vrešnik Antonija, zasebna, Puharjeva 1. 500 lir globe in zaplenba blaga; Gresserov Cirila, zasebna, Mandelčeva 12. 500 lir; Gale Marija, branjevka, Metelkova 19. 500 lir; Bučer Stefanija, zasebna, Hotimirova 7. 500 lir; Mahovič Breda lastnica mlečne re- stavracije, Tržaška 48. 500 lir; Gabrijel Anton pekovski mošter, Tržaška 54. 1000 lir; Peruzzi Marija, zasebna, Celovška c. 101. 5000 lir globe.

zaradi nabave vođe količine mesa in slanine ter prodaje dalje brez dovoljenja Prevođa: Banko Marjan, gostilničar, Šmar-

tinska 3. 1000 lir globe; Jerala Stefka, za- sebnica, Mestni trg 12. 3000 lir; Roje Aloj- zij, mesar, Zaloška 44. 5000 lir; Skofič Ja- nez, mesar, Stari trg 7. 3000 lir; Verbič Mihael, mesarski pomočnik, Mahničeva 30. 1000 lir globe; vsem je bilo blago zaplenje- no.

Ker ni prijavil v predpisnem roku pre- daja Prevođa: Baus Vilko, gostilničar, Do- lenjska c. 35. 5000 lir globe;

zaradi pretiranega dobička prekrškov makimalnega cenika: Gbec Peter, trgo- vec, Koritkova ul. 24. 1000 lir globe; Kru- šič Marija, posestnica, Vevče, 1000 lir; Vr- hovec Franc, trgovec, Kavškovca 3. 500 lir; Kovačič Marija, trgovka, Miklošičeva 22. 5000 lir globe in zatvoritev lokala za 30 dni; Baloh Josip, poslovođa, Kočdovska 18. 500 lir; Bogataj Ivan, trgovec, Kongres- ni trg 19. 5000 lir globe in zatvoritev lo- kala za 10 dni; Parma Cecilija, poslovo- dkinja, Wolfova ul. 8. 3000 lir; Kunovar Ivan, trgovec, Vodničkov trg 3000 lir globe in zaplenba blaga; Zvan Marija, trgovka, Miklošičeva 19. 3000 lir; Radelj Ana, po- sestnica, Sp. Silvnica, 500 lir; Zidan Albin, železničar, Samova ul. 1. 500 lir globe in zaplenba blaga; Možina M. haela, lastnica bravnice, Rožna dolina, 200 lir globe.

zaradi prodaje žganja, ki je blokirano in posesti večje količine mesa: Vrhovec Albin, gostilničar in mesar, Borštnikov trg 3. pri- avljen državnemu tožilstvu; Roje Ivan, iz- dovalce alkohola, blaga, 5000 lir globe in 10 dni zapora lokala;

zaradi kopičenja blaga in prodajanja po pretirani ceni: Šmalc Ivanka, trgovka, Ma- ritin trg 1. 5000 lir globe in zaplenba blaga;

ker se je poslužil lažnega računa: Grgič Marko, gostilničar, Celovška c. 65. 1000 lir globe.

Gospodarstvo

Vprašanje povojne obnove

Glede na razširjeno mnenje, da bo povojna obnova vsega onega, kar so v Nemčiji porušili Anglo-Američani s svojimi terorističnimi na- padmi trajala več desetletij, razpravlja predse- dnik nemškega inštituta za gospodarska razisko- vanja prof. dr. Wagemann o možnostih ki bo- do po vojni dane za obnovo. Avtor najprej ugotavlja, da se kulturne vrednote, ki jih je v prejšnjih stoletjih ustvarila upodabljalna umetnost, ne dajo obnoviti, vendar je jasno, da duha teh stvaritev ni mogoče uničiti. Dru- gače je z ostalimi uničenimi vrednotami, zlasti s produktivnimi sredstvi.

Za presoj, v kakšni dobi bo mogoče na- domestiti te vrednote, je važno ustvariti si približno sliko o razmerju med vrednostjo pro- dukcijskih sredstev, ki predstavljajo delovno sposobnost naroda, in narodnim premoženjem ter narodnim dohodkom. Merilo za delovno storitev je narodni dohodek, ki izvira skoraj izključno iz dela, kajti le majhno število od- stotkov predstavljajo dohodki od kapitala. Na- rodni dohodek je v razmerju z narodnim pre- moženjem zelo velik, vsekakor večji, kakor se splošno sodi. Obratno je ugotoviti, da narodno premoženje ni mnogo večje, kakor so dohodki naroda v približno petih letih. Če bi narod ničesar ne potreboval za osebno vzdrževanje in potrošnjo, bi bilo računsko mogoče celotno narodno premoženje obnoviti v petih letih. Tak račun pa seveda ni pravičen, kajti precej- šen del narodnega dohodka predstavljajo de- lovne storitve za življenjsko oskrbo.

Na drugi strani pa tudi ni mogoče uničiti celotno narodno premoženje. Zlasti ostane v vsakem primeru zemljiška posest. Po preku- šenem pravilu lahko cenimo, da se narodno premoženje razdeli takole: 20% odpade na zemljiško posest, 40% na poslopja, 20% na prometna sredstva, stroje in drug inventar, 20% na na zaloge dobrin in premo stanovanj. Tudi če bi vojuje se države druga- drugo uničile vse, kar je dosegljivo, bi ostalo najmanj dve tretjini narodnega premoženja. Le ena tretjina se da praktično uničiti, ostali dve tretjini pa lahko izgubi narod le tedaj, kadar izgubi svobodo.

Po skusnjah zadnjih desetih let je pri da- našnjem stanju tehnike možno eno tretjino ali polovico narodnega dohodka odtegniti ose- bi potrošnji in uporabi za javne in investicijske namene, ne da bi bilo treba zaradi tega ogroziti življenjsko vzdrževanje naroda.

Iz vsega navedenega sledi, da se da pri se- danji intenzivnosti dela v treh do petih letih nadomestiti vse ono, kar lahko sovražnik s terorističnimi napadi uniči. Seveda je pri tem tudi upoštevati potreben čas, da se produktiv- ski obrati reorganizirajo za nove naloge in po- vojno proizvodnjo, vendar je ravno razvoj ob- groževalne proizvodnje pokazal, kako se da taka reorganizacija tudi v velikem obsegu na- go izvršiti.

GOSPODARSKE VESTI

== Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasi: V času od 1. do 15. januarja 1944 zapadejo v plač lo naslednje takse: 1. letna taksa za stalne relikve, 2. taksa za te- koče račune in 3. letna taksa za biljarde. — V času od 1. do 31. januarja 1944: 1. dopolnilna prenosna taksa in 2. točilna ta- ksa za I. polletje 1944. — V času od 1. januarja do 15. februarja 1944 pa: letna taksa za trošarinska skladišča za vino in žganje.

== Ureditvev mezd in plač v Italiji. Z de- kreto Duceja je bilo v Italiji urejeno vprašanje povijanja mezd in plač. V krat- kem bo komisar za nacionalno delo izdal še izvršilne odredbe. Vsi regionalni dogo- vori bodo v bodoče odpadli. Predvideno je delno izplačevanje mezd in plač v naravi.

== Bolgarska zunanja trgovina. Po po- datkih bolgarske generalne direkcije za statistiko se je bolgarski izvoz v prvih osemih mesecih preteklega leta dvignil v primeri z istim razdobjem prejšnjega leta za 66% po količini in za 43% po vred- nosti. Vsega je Bolgarija izvozila za 10.185 milijonov levov blaga (lani za 7116 milij- jonov). Uvoz se ni v enaki meri dvignil, kakor izvoz in je po količini narasel za 31%, po vrednosti pa za 26%. V celoti je Bolgarija v osemih mesecih uvozila za 9662 milijonov levov blaga (prejšnje leto za 7674 milijonov). Medtem ko je imela Bol- garija v prvih osemih mesecih leta 1942. še uvozni presežek 558 milijonov levov, je lani v osemih mesecih zabeležila izvozni presežek 523 milijonov levov.

== Racionaliziranje živin na Portugalskem. Portugalska vlada je te dni predpisala uvedbo krušne karte, v kratkem pa je ra- čunati tudi s tem, da bo uvedeno še racio- niranje surovega mesa, moke, mleka, me- sa in olja. Obenem je portugalski zunanji minister izdal apel na ves narod, naj v novem letu napne vse sile, da se poveča površina, posejana s krušnim žitom. Uvoz živin je letos precej zaoštal v primeru z lanskim letom, ko tudi ni v celoti kril po- trebe. V prvih devetih mesecih je Portu- galska mogla uvoziti le 68.600 ton pšenice (lani v istem razdobju 80.000) Uvoz žita, ki pri- toka iz Zedinjenih držav Argentine in Ka- nade, pa tudi koruze, ki prihaja iz portu- galske kolonije Angole je v primeri s prejš- njim letom zaoštal pred vsem zaradi po- manjkanja ladijskega tonaže. Izgledi za po- večanje lastne agrarne proizvodnje na Por- tugalskem pa tudi niso znatnejši, saj spa- da Portugalska med one evropske dežele, ki imajo največji odstotek nerodovitne po- vršine, ki znaša okrog 40%. Nadaljnji 30 odstotkov predstavljajo gozdovi, travniki in pašniki. 30% je pa sposobno za obdelo- vanje. Dežela se vrh tega, sričo pomni- kanja premoga in železne rude, ni mogla in industrijsko v znatnejši meri razviti. Po- nebne razmere omogočajo nredsem iz- dovanje vina in oliv ter žužnega s'ida. Iz- voz vina pa je v zadnjih letih vedno te- žavnejši.

Voini dobički brez konca

Zeneva, 31. dec. DNB »New Leader« pravi, da služijo angleški kapitalisti de- bele dobičke na hrbtu v smrtni borbi se borečega angleškega naroda. List je izra- čunal, da zasluži angleški kapitalizem 5000 funtov pri vsakem padcu angleškega vojske. Čisti dobiček vojne industrije na- raščala med tem ko angleški delavci, svoj- ci vojakov in upokoenci dobivajo od dr- žave komaj toliko, da ostanejo živi.

Pisemski in paketni promet z Nemčijo

Pisemski in paketni promet med Ljub- ljansko pokrajino in Veliko Nemčijo je zopet dovoljen. Pristojbine ostanejo ne- spremenjene, t. j. one, ki so veljale pred 8. septembrom 1943 za promet med Itali- lijo in Nemčijo.

Paketi se zaenkrat sprejemajo samo za vojne ujetnike.

Pokrajinska pošta in brzojavna direk- cija v Ljubljani opozarja občinstvo, da ima v zalogi še veliko količino dopisnic in za- lepek. Zato priporoča občinstvu, da se v času pomanjkanja znanj poslužuje za do- pisovanje teh dopisnic in zalepek.

Obvestila »Prevođa«

Nabava moke odnosno kruha

Kdor je že nabavljal moko oz. kruh po starem obroku na osnovno živilsko na- kaznico, naj se javi pri svojem trgovcu odnosno peku, da mu ta nadoknadi razli- ko po novem obroku.

Ukinjena izdaja dovolilnic

Pokrajinski prehranjevalni zavod spo- roča, da je izdaja dovolilnic za prevz- poljskih pridelkov in drugih živil iz po- krajine ali od drugod v Ljubljano uki- njena.

Glede prevoza semen bo vse potrebne urejeno kasneje.

Rok oddaje naročilnic podaljšani

Da bodo uadi zmogli dosegljencem dodeliti živilske nakaznice, je rok oddaje naročilnic za trgovce podaljšani do 10. januarja t. l. Potroš- niki naj oddajo naročilnice, kolikor tega še ni- so storili, vsaj do 8. t. m.

Pojasnilo dvojnim abonentom

Tistim, ki se hranijo delno v gostini, delno pa zasebno, sporočamo, da naj oddajo naročil- nice pri zasebnikih, v gostini pa prehrani utre- zajde odzveka, na katere dobi gostina pri svoji za- jadu živila. Z ostalimi odrezki pa bo naba- vila zasebna kuhinja živila pri svojem trgovcu. Stalni celodnevni abonent v javnih kuhinjah pa oddajo tem naročilnic.

Oddaja naročilnic za meso

Kakor je bilo že objavljeno, je določen kot naročilnica za meso za mesec januar v mestu Ljubljani odrezek »J 1«. Potrošniki naj predložijo osnovne jenuške živilske nakaznice svojemu mesarju najpozneje do 8. januarja, da jim ta odreže gornji ode- zek. Na vseh onih nakaznicah, ki jih strank- ka predloži brez odrezkov za trde maščo- be (t. j. samo z odrezki za 1 del olja) naj mesarji odrezek »J 1« prekrizajo z ovema navzkrižnima črtama. Sreznika, ki ne bi oddala odrezka »J 1«, ne bo imela v janu- arju pravice do nakupa mesa.

Ob prejemu odrezka »J 1« naj napravijo mesarji seznam svojih odjemalcev — dru- žinskih glavarjev, urejen po abecednem re- du. Seznam naj ima sedeče polatke; zapo- redna številka, priimek in ime družinskega glavarja ter številko njegove osnovne ja- nuarske živilske nakaznice, taval se ter ka- čno število vseh predloženih odrezkov »J 1«, posebej neprečrtanih in posebej prečrtanih. Ta seznam naj napravijo mesarji v dvojni- ku: en primerek bodo oddali Prevođu, odseku za kontrolo, Gosposka 12, soba št. 10, drugi enakoglasni primerek pa bodo ob- držali za svojo porabo, potem ko ga jim bo Prevod overovil. Novega odjemalca bo la- hko mesar vpisal v seznam samo po pisme- nem nalogu Prevođa. V to svrhu naj se novi odjemalec zgleda predhodno pri Pre- vođu, Novi trg 4/II, soba št. 12, istočasno kot za ostala živila.

Seznime in zbrane naročilnice »J 1« (ne- nalepljene) naj predložijo mesarji istočasno z odrezki za meso dne 11. in 12. januarja.

Potovanje turškega poslanika iz Londona v Ankaru

Carigrad, 4. januarja. Skoraj vsi listi so prinesli večeraj iz Londona datirano vest Anatolijske agencije o potovanju tur-škega poslanika iz Londona v Ankaru. V tej vesti piše med drugim, da je dvakrat- no potovanje poslanika v Ankaru v zad- njem letu že zatregadel značilno, ker je znano, da poslanik ne potuje rad. Turška vlada je želela osebo poslanikov poro- čilo o vtisu kairskega sestanka v Angliji in Ameriki. V zadnjih 15 dneh je bilo možno ugotoviti nek navidezen mir v po- ročevanju o Turčiji. Ta navidezen mir ima svoj vzrok, kajti, pravi ta vest, kar se odigrava močje, je bitka dobav. Vse svet- ve, da vstop Turčije v vojno na strani za- veznikov ni odvisen zgolj od splošnih in strateških razlogov, temveč mnogo bolj od turškega zaupanja in zavesti, da je pripravljena na vse zahteve, ter sigurno- sti, da bo Turčija s prevzeto vlogo vojno skrajšala.

Zrtve britanskega gospodarstva v Indiji

Zeneva, 3. jan. DNB. Londonski »Times« poroča iz Kalkute, da je lakota v Indiji doslej stala bengalsko vlado okrog 5.75 milijonov funtov šterlingov, žal pa mate- ram in otrokom se vedno manjka najpo- trebnjih sredstev. Zanesljivih podatkov o epidemiji malarije trenutno še ni, vendar označujejo število njenih žrtvev kot »ogromno«. Klimatski razlogi so v 1. 1943 še prav posebej pomagali izbruhom kuž- nih bolezni, poleg tega je bilo prebival- stvo vsled lakote telesno izredno slabotno in zato mnogo bolj podvrženo okužbam. Epidemija kolere se v šestih bengalskih okrožjih še nadalje razširja, v petih dru- gih pa je sedaj njeno naraščanje ustav- ljeno število smrtnih žrtvev cenijo sedaj na 4.000 na teden. Poleg tega se bo sedaj pričela doba črnih koz.

Eksplodizija ameriškega rušilca

Kronika

* Milijon poštnih pošiljatev na bojišče za novo leto. Nemška državna pošta je v času okrog novega leta preuredila svoje poslovanje po načelu h trehje ekspeditivnosti. Mnoge krajevne pošte so v tem času odprele ogromno število pošiljk, ki so bile v prvi vrsti namenene za bojevalnike na fronti. Da se je poštni promet hitreje razvijal, so bile uveljavljene razne tehnične novote, ki pospešujejo poštni promet v različnih smereh. Na podlagi novega sistemskega sistema pomagajo lahko sedaj pri sortiranju in odpremi pošte tudi neobolane moči, če ne dostajajo izvežbanih strokovnjakov. Tako je bilo n. pr. že meseca novembra v Gradcu oddanih na pošto približno milijon zavojčkov, namenjenih na bojišče. Dnevna odprema pismen je dosegla na tem uradu v mesecu decembru okrog pol milijona pošiljk. V zvezi s tem opozarjajo listi občinstva, naj bodo ljudje zlasti pri pisanju naslovov kolikor mogoče kratki in jasni, da ne bo delo v nobenem pogledu zastajalo.

* Roesgerjeva visokošolska ustanova. Župni vodja in namestnik za štajarsko dr. Uiberreither je ustanovil fond z znanim 300.000 mark, ki je dobil ime Roesgerjeve visokošolske ustanove. Iz te ustanove se bodo podjevala po potrebi pripadnikom nemške ljudske skupnosti na štajarskih visokih šolah, in sicer prvenstveno tistim, ki študirajo vpisani, ki so v zvezi z raziskovanjem dežele in ljudstva na jugovzhodnem predelu. Podpore bodo lahko deležni tudi mladi Nemci iz jugovzhodnih mejnih predelov, ki bodo pozneje stopili v službo Volke Nemčije. Nemški listi pripominjajo, da je ustanovitelj fund. najprimernejši začelček Roesgerjevega leta 1943.

* Smrt najstarejše hčere pisateljice Roesgerje. Na dan 31. decembra je umrla v Gradcu 63letna Ana Laurinova, vdova po kapitanu. Pokojnica je bila najstarejša hči štajarskega pisatelja Petra Roesgerja.

* Popolni sončni mrk v januarju. Dne 25. januarja bo, kakor smo v novletni številki »Jutra« obsejeli, popolni sončni mrk, ki se pa v naših krajih ne bo videl, ker stoji sonce v tem času za našim obzorjem. Pač pa bodo imeli priliko opazovati začetek sončnega mrka nekaj minut

Lastniki hiš, uredite podstreška! Tla podstrešja, če so lesena, je treba pokriti s triletnimsko plastjo peska ali z zelo finim gruščem. V kotih pa morajo biti nagnjeni kipi peska in pripravljena voda v primerih posodah.

Težek položaj upokojencev Pokojninskega zavoda

Prejeli smo s prošnjo za objavo: Upokojenci in rentniki Pokojninskega zavoda z največjim zanimanjem sledimo vsem, ki se tičejo izboljšanja gnotnega položaja. Pred kratkim izdani ukrepi g. predsednika generala Rupnika so nam napolnili srca z največjo hvaležnostjo; bili smo prepričani, da se nanasa to izboljšanje tudi na nas kot najrevnejše med najrevnejšimi. Zdi pa smo zaznali, da Pokojninski zavod ni uveljavil potrebnega za izplačilo božičnice in 30 % povisa rentnin. Odradba izročeno naglašuje posamezne urade, zavode in samoupravne ustanove, navaja tudi Zavod za zavarovanje delavcev, ne omenja pa Pokojninskega zavoda. Ker je slednji z zakonom ustanovljen, od države financiran, subvencioniran in nadzorovan, ali ga ni smatrati za samoupravno ustanovo?

Zasebni nameščenci plačujejo najvišje zavarovalne premije izmed vseh pokojninskih zavarovancev. Pokojninski zavod ima ogromno nepremično, veliko premijsko, rezervno, glavno in tekoče dohodke, plačuje pa najnižje pokojnine — miloščin! Če je kupna moč plačilnega sredstva trenutno padla, je zato poskočila vrednost nepremičnin in se bo verjetno kasneje vse nekako izravnalo. Za sedaj, za prehodno dobo, pa ne more držati suhoparno besedilo pokojninskega zakona glede nedotakljivosti premijske rezerve, kajti za živčev neobgibno potrebna sredstva nam mora dati zavod, ki je katala naše prihranke zgolj z namenom, da bodo ti prihranki služili za našo starostno prekrbo. Pokojnine Pokojninskega zavoda so pa tako minimalne, da ne zadostujejo tudi za živila na živilske nakaznice. Vsi ne moremo biti državni ali občinski nameščenci, ali smo zato manj vredni? Svoje moči smo pustili v dobrobit celokupnosti, kot oslabei starčki ne moremo prijeti zdaj za kramp in lopato, ker je bila vsa doba našega življenja drugače umerjena, in tudi nimamo več potrebne moči za takšno delo.

Kultura

43. letnik »Planinskega vestnika«

S pravkar izšlo 11/12 številko je bil zaključen 43. letnik glasila Slovenskega planinskega društva »Planinski vestnik«, ki vztrajno nadaljuje tradicijo slovenske alpinistične in njenega slovitstva. Letnik je uredil dr. A. Brilej v tudi že tradicionalnem uredniškem okviru in priobčil v času, ko zaradi vojnih razmer ni na razpolago kaj dosti aktualnih alpinističnih prispevkov, dovolj pestro in zanimivo vsebino.

Pravkar izšla 11/12 številka prinaša članek dr. J. Prešernca »Vrnitev na fronto«. To je živahno snovno potopis o nekaterih krajih južne Tirolske, kjer so bili med prvo svetovno vojno hudi boji. Pisec, ki se je kot avstro-ogrski vojak sam bojeval v južnotirolskih gorah, je 22 let pozneje obiskal nekdanjo fronto in mikavno pripoveduje o svojih opazovanjih in vtisih. Z dnevnikom, ki ga je pisal na fronti, si obuja tedanje čase: rodel na človeška selišča, ki so takrat postala žrtve vojnega viharja, a so v teh dva in dvajsetih letih docela zabraba njegove sledove. Živo kontrastna s spomini »Nemogoče se mi danes zdi« nise ob potpudu na mesto Asieru, »da smo se tebi preko elohoke zaske jurili ravno tak greden tiste dni med dežjem in točo. Pa je vendarle bilo tako.« Buja venetianca je že zdavnaj zabrisala sledove vojne na Cergu, kjer je mladi slovenski botanik začel v svoji dnevnik: »Tu na vrhu je bila vojna in zamutila za seboj strašne sledove. Stojimo ob mlakah krvi, ob nepazljivosti zadane človeki ob mrtnaki v osem ormičevu, tukaj se onlazi ob drevesnem listu, otkropljenem s krvjo.« Dva in dvajset let pozneje je bilo to za nehalce teh krajev samo zanimivo pripovedovanje iz ust tujca, ki je prišel pogledati na nekdanjo fronto, in je

pred zatonom sonca v zapadni Evropi. Na Atlantskem oceanu, v Južni Ameriki ter na vzhodnem delu Tihga oceana bo sončni mrk popolnoma viden.

* Jezikovno znanje odpira ljudem pot v bodočnost. Totalna vojna, pišejo nemški listi, zahteva osredotočenje sil na vseh področjih. V sedanjih vojnih razmerah so za najrazličnejše namene potrebni posebej ljudje z jezikovnim znanjem. Takšni ljudje lahko dobe dobre službe bodisi kot pomočniki oborožene sile, bodisi kot sodniki civilne uprave. Nemci polagajo veliko pozornost na izšolane tolmače ter iščejo t. k. osebe meškega in ženskega spola, ki niso že zaposlene na področju kulture za vojno važne ustanove. Prednost imajo zlasti osebe z znanjem rusine ali srbsko-hrvaščne, katerim se nudi še prilika, da se v obvladanju teh dveh jezikov izpopolnijo do kraja.

Iz Ljubljane

u— Novi grobovi. Za vedno je zapustila svoje ga. Terezija Zvanutova. Za njo žalujejo hčerka Silva, poročena Pavčič, sin dr. Franc in številno drugo sorodstvo. Na zadnji poti bodo pokojnico spremlili v sredo ob 14. iz kapele sv. Jožeta na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — V Slamerjevem domu je preminila žena ključavničarja, gostilničarja in posestnika v Cerklji ga. Marija Meletova, rojena Urbas. Zapuščila soproga Jos. pa, sinove Antona, Franca, Danila in Milana, hčerke Božo, poročeno Turšič, Stanko, poročeno Brozović in Milko ter drugo sorodstvo. Blago ženo bodo iz Ljubljane prepeljali na njen dom v Cerklji, od koder bo pogreb na dan sv. Treh kraljev ob 15. na farno pokopališče k Sv. Janezu. — Umrli je blaga mati in dobra žena ga. Josipina Autrata. Pogreb drage rajke bo v sredo ob pol 15. iz kapele sv. Andreja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. — Pokojnim naj bo ohranjen blag spomin, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Promocija. Na ljubljanski univerzi je bil dne 30. dec. 1943 promoviran za rudarskega inženirja g. Miroslav Zolnir. Mlademu g. inženirju iskreno čestitamo!

u— Spored III. simfonije koncerta. Wehrmachtseider Leibach — Radio Ljubljana, priredi III. simfonije koncert povčenegega radijskega orkestra pod vodstvom dirigenta Buchholza, ki bo imel naslednji spored: 1. Brahms: Simfonija št. 2; 2. Dvofak: Zlati kolovrat — simfonična pesnitev za veliki orkester in 3. Smetana: Vltava — simfonična pesnitev iz cikla »Moja domovina«. Začetek koncerta bo točno ob pol 6. uri zvečer, predpouda se začne danes v knjigarni Glasbene Maticе. Na koncert opozarjamo tudi iz tega razloga, ker ima pretežno slovanski program.

u— Poziv likovnim umetnikom, ki niso člani DSLU. Predsednik Ljubljanske pokrajine gospod general Leon Rupnik je naklonil iz sredstev za Zimsko pomoč vsoti 100.000 lir za odkup umetnin onih umetnikov, ki so pomoči potrebni. Organizacija tega nakupa je poverjena podpisaneemu društvu. Njegovi člani dobe tozadevne pisne pozive. DSLU se pa obrača tudi na ostale slovenske umetnike z vabilom, da pošljejo svoja dela za nakup. Poslane umetnine se bodo izbirale po kvalitetnem in socialnem vidiku. Kvaliteto del bo presojal društveni Umetniški svet s sodelovanjem strokovnjakov, ki ga je doletela Pokrajinska uprava. O socialni potrebi bo postavil svoje predloge za to izbrani 3-članski odtsek DSLU. Dela je treba dostaviti v Jakopičev paviljon v dne 10. in 11. januarja med 9. in 17. uro. Pozneje poslana dela ne pridejo v poštev. — Društvo slovenskih likovnih umetnikov.

u— Parastos za blagopokojnim ravnateljem Brankom K. Kosičem se bo vršil v četrtek 6. t. m. ob 11. v pravoslavni parohijski cerkvi sv. Cirila in Metoda.

u— Namestu cvetja na grob g. Elizabete Geyer daruje Rupena Ivo 300 lir za slepe.

u— Bilaki inje in višokogolci-ke, ki nimajo rednega pouka, porabite svoj prosti čas v koristno svrhu, da se pridruže praktičnih predmetov: strojepljati, stenografije, knjigovodstva itd. Novi tečaj prične 7. januarja. Izбира predmetov po želji. Učnina zmanjšana. Informacije in vpisovanje dnevno. Na razpolago novi prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

u— Za desinfekcijo ust in grla dobite v vsaki lekarni FORMICOT PASTILE!

u— Podpornemu društvu za gluhoonem mladino je poklonila rodbina spelacijskega sodnika gospoda Josipa Janša znesek 1500 lir 1500 mesto cvetja na grob pokojne gospe Terezije Zvanutove. Društvo izreka najsrčnejšo zahvalo.

zdej v gostilni obujal spomine na tiste v harte dni...

Dolgoletni odlični sodelavec P V insp. Jos. Wester se oglaš s člankom »Planinski parki« v Bleiweisovih novicah. Je to zanimiv prispevek k zgodovini slovenske alpinistične literature in kaže, kako se je v Bleiweisovem časopisu počasi, a vedno bolj na široko uveljavljalo zanimanje za planine in planinstvo. Najprej so se oglašali pesniki in poveljevalci gore vendar so se že zgodaj pojavili v listu tudi praznisonovalci, katerih dolgo vstvo je začel sam Bleiweis s člankom o Blejskem jezeru. Med drugimi sodelavci, ki so bralcu Novic odkrivali alpinistično se neobdelane, čeprav bližnje slovenske kraje so bili Levčiči, Vianjski, Drag. Dežman, Kaditnik, Simon Robič, nedavno umrli župnik Lavtizar in številni drugi.

Slavko Peršič je prispeval članek »Zemeljske piramide na Renonu«. Tudi ta članek nas vodi v južne Tirole in opisuje visoko planoto Renon z njeno čudovito naravno posobnostjo, kakor je ostala tu izza ledene dobe; z mogočno izobiljavanimi zemeljskimi piramidami.

Ob koncu številke je natisnjen kratek nekrolog župniku Jos. Lavtizarju kot potopisu. Prispeval ga je geograf dr. V. Bohinec. »Planinski vestnik« je pričel v pravkar zaključen letnik poleg pesni L. Zoruta v spomin dr. Fr. Tomiču »Zašlo je sonce za Ojstrico...«. 22 člankov iz peres raznih avtorjev, kraker so Jos. Wester, Slavko Peršič, Pavel Kunaver, dr. Božena Merjak, A. Budner-Lipovčič, dr. A. Brilej, dr. Josip Pretnar, Henrik Lindner, dr. Janko Lokar, Viktor Pirnat, dr. Alojzij Merhar in dr. Posebno zanimivi so nekateri domoznanski prispevki (Gorice in hribci na Ljubljanskem barju; Kredarica — Šišenski vrh (427 m) — Večna pot. oba iz peresa J. Westra), ker »Ikravaj« pota, ki jih je prejšnje čase planince prepustila nedeljškemu sprehajalcu.

Zimska pomoč

Iz pisarne odbora za Zimsko pomoč smo prejeli:

Enajst deklic iz Vrhove je priredilo božično igro. Gostilničar g. Jamnik je bil tej prireditvi tako naklonjen, da je odstopil deklicam salon. Čisti dobiček 590 lir je bil poslan Zimski pomoči.

Za informacije glede Zimske pomoči kličite: 47-71 (int. 44)!

Prostori Zimske pomoči so v Puccinjevi ulici 9/1 levo.

Denarne prispevke pošiljajte po čerkovnih položnicah na »Pokrajinski podporni zavod — Zimska pomoč — ček. rač. 16.589!

u— Otroško igrišče v Tivoliskem parku je zopet ožveilo. Sedaj seveda na drs. listu. Proši teden je še lučala mlad na kamenje po zamrzli površini, da je zvenekalo po ledeni ovirajo drsalce. Te navade n. b. včas v tem lepem delu mesta, kvečjemu pred 60 leti na trnovskem »Kerav«. Med sedanjim drsalščem na otroškem igrišču in nekdanjim Kernom ni dosti razlike. V Trnovem sta sicer pobirali stara Liza in Dobroletova sestra od meščanske mladine po šestici kot vstopno, od garderobe na prostem in za stol: po posebi. Seveda Trnovčani in Krakovčani niso nič plačali. Na otroškem drsalšču za nikogar ni vstopnice, pa tudi klopi ne in garderobe. Otroci si navezujejo drs. lke na prostem, na jugovzhodni strani ribnika, nad cesto ob železnici, čeprav so nekdanja oblačilnica, ogrevanica in okrepčevalnica popravišene, toda sedaj še zatorjeno.

u— Džake inje vseh šol opozarjamo na naše specialne instrukcije. Nemotenje pripravljamo vsakega za vse predmete in jezike. Posebni tečajji matematike in modernih jezikov. Oddelek za privatiste. Ločene skupine po razredih — posebne učilnice. Vpisovanje dnevno. Specialne strokovne instrukcije, Kongresni trg 2/II.

u— Nekaj izvodov v platno vzanega »Razglednika«, tisknega na boljšem papirju za knjižnice in listilnice, je še na razpolago pri upravi »Jutra« za ceno 75 lir za izvod.

u— »DOLOREX« tablete se priporočajo pri gripi in boleznih prehlada, ker znižajo temperaturo, olajšajo pa tudi bolečine pri glavobolu, migreni in revmatizmu. »Dolorex« izdeluje lekarna Mr. Bahovec.

u— Učite se strojepljati! Novi eno-, dvo- in trimesečni tečajji prične 7. januarja. Desetsturna učna metoda. Največja moderna strojepljalska, raznovrstni stroji. Učnina zmanjšana. Vpisovanje dnevno. — Posebni tečajji tudi za stenografijo, knjigovodstvo itd. Izбира predmetov po želji. Na razpolago novi prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska 15.

u— Naplavljenno truplo. Dne 19. 12. 1943 je bilo naplavljenno ob Ljubljani v Dev. Mar. v Polju truplo neznanega moškega, ki je bil okoli 45 do 48 let star, je srednje postave, okoli 1,68 cm visok, okroglega obraza, močnih hlenih kosti, redkih kostanjnih las, močnih kostanjnih obrvi, majhnega širokega nosu, končasto postriženih kratkih rjavih brk, debelih ustnic in gostih ter zdravih sprednjih zob, barva oči se ni mogla ugotoviti. Obločen je bil v temno-moder suknič in telovnik ter temno-sive hlače. Na sebi je imel siv obrabljen pulover s patentno zapenko, svetlo srajco z ozkimi temnimi črtami, bele plitene dolge spodnje hlače in dran trko majo. Obločen je bil v vojaške čevlje št. 42. Hlače je imel vepasane z močnim jermenom, na katerega zaponki je mnogomir črke »P«. Fotografija neznanca je na vpogled na kriminalnem oddelku, III. nadstr. uprave policije.

u— Novi tečajji vseh tujih jezikov in strokovnih predmetov (knjigovodstva, stenografije, strojepljati itd.) prične 5. januarja. Pouk po najnovejših in najuspešnejših metodah. Prvovrstni profesorji. Dnevni in večerni — začetni in naprednejši oddelki. Prospekti na razpolago. Vpisovanje dnevno. Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2/II.

u— Nešče. Po stopnicah je padel in si zlomil desno nogo 36-letni zider Mihael Anžič iz Ljubljane, 32-letna služkinja Francka Gabričeva iz Ljubljane se je s steklom porezala na levo. Levo ključnico si je zlomil pri padcu 67-letni delavec Anžič.

Okna in druge odprtine pri zakloniških morajo biti zavarovane z vrčami ali z zaboji s peskom in podobnim. Poglejte, če je to zavarovanje še vedno d. b. o in uspešno; kjer ga pa sploh ni, ga napravite takoj.

Drugi prispevki: obujajo spomine na nedavne ali celo nekdanje ture (tako zlasti H. Lindnerja članek »Na Veliki Klek pred 40 leti«), ali pa nam — kakor Munthejevo »Mont Blanc« v dr. Glonarjevem prevodu — nudijo čtivo, ki poučuje in naslaja s posebnojo piševeh doživljenj in vtisov. Vsi važnejši članki so primerno ilustrirani; tudi v tem je ostal P. V. zvest svojih tradicij, njs je moral postati »kromenji« v izbiri in reprodukciji svojih ilustracij.

V obzorniku so izšla poročila o raznih knjižnih novostih planinskega značaja, prav kakor nekrologi in spominski članki, večidel iz peresa dr. Arnošta Brileja. Uredniku dr. Brileju gre priznanje in hvala, da skuša tudi v razmerah vojnega časa vzdržati organ slovenske alpinistike na dostojni višini. Uprava napoveduje ob koncu nov letnik in pravi: »Uredništvo bo storilo vse, kar je v njegovi moči, da bo list, zvest svojih preteklosti in dosedanjim smernicam, vzdrževal duhovno vez med Slovenci in slovenskimi planinami še nadalje.«

Edmond Rostand

Pred mesecem je neopaženo potekla 25letnica smrti francoskega dramatika Edmonda Rostanda (1868–1918), znanega tudi pri nas po zgodovinski dramski pesnitvi »Cyrano de Bergerac«, ki jo je O. Zupančič prekrasno preložil v slovenski jezik.

Rostand se je pojavil s svojim »Cyranojem« ob koncu prejšnjega stoletja (1897), ko tedanja dramatika, izdelana z dovršeno tehniko in obravnavajoča naravi (mœurs) raznih stanov ter mnoga družbna vprašanja, kakor ločitev zakona, socialna in politična nasprotja verske konflikte itd., ni več zadovoljevala prenasajenega občinstva. Nastopil je nekaj preobrat okusa, razpoložnost za novo, romantično duševno hrano, ki bi učinkovala bolj dražljno na domišljijo gledalca. Prav to razpoložnost je naravnost udaril Edmond Rostand s svojo verzih zloženo junaško dramo »Cyrano de Bergerac«, ki je pri nas predobro znana, da bi jo bilo treba posebej predstavljati. Drama je imela ogromen uspeh kakor ga ni nihče pričakoval. Že so začeli nekateri kritiki napovedovati, da pomeni rojstno leto tega dea (1897) začetek preporoda ne le v francoski dramatik, marveč v vsej latinski kulturi. Napovedovanje se ni uresničilo in je bilo samo začudilo za naša tedanjega časa »Cyrano de Bergerac« pa je ugajal zaradi tega, ker je stal v ostrem kontrastu s tedanjim slovenskim dramatičnim stanjem. V slovenski dramatik je bil Rostand prvi, ki je v svoji drami »Cyrano de Bergerac« k po-vojnih pesnik h kvaliteta ne zaostaja za Rostandovimi alexandrinami, če jih kdaj na kdaj celo ne prekaša. Zunanost je dosegel več, kakor stori celo dober prevajalec: dal je svetovni prevodu »Cyranoja« toliko slovenskega pesniškega čara, da ga morejo spoznati tudi tisti, ki bi se sicer ne srečali zlažka z delom pesnika iz francoske junaške drame v verzih.

Dr. Dr. Švara

Dr. Dr. Švara

ton Ilc iz Ljubljane, 50-letnega posestnika Pavla Keršiča iz Izanske ceste je konj udaril v desno nogo. Žrtev podedice je postal 73-letni zasebnik Ivan Schotler iz Ljubljane; pri padcu se je pobil nad desnim očesom. 44-letna postrežnica Angela Antauerjeva iz Ljubljane je padla po stopnicah in se poškodovala na glavi. Tudi 70-letna žena delavca Marija Briljeva iz Ljubljane se je pri padcu poškodovala na glavi. 46-letni delavec Martin Zajc iz Ljubljane je padel in si poškodoval desnico. V levo se je vseknil 22-letni trgovski pomočnik Franc Sušteršič iz Ljubljane. Na cesti je padla in si zlomila desno nogo 74-letna zasebnica Marija Knaflijeva iz Ljubljane. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

Spodnje štajarsko

Preseljevanje vseh državljanov na mariborskem področju. Službeni list za štajarsko primarno objavo nemško-hrvaške komisije za preseljevanje hrvaških državljanov iz Maribora. Obenem s hrvaškimi izseljenci, ki žive na mariborskem področju, se bodo izselili tudi pripadniki Nezavisne države Hrvaške s področja Spodnje štajarske, ter iz zasebnih predelov Koroške in Gorenjske.

Smrt na bojišču. Dne 27. novembra lanskega leta je padel na vzhodnem bojišču 25letni Janez Sketa.

Pogreb v Čmureku. V Čmureku so te dni pokopali 80letnega vijačja revdenta nemških državnih železnic Alojzja Heidenrecha, ki je preživel znanj 24 let svojega življenja na ozemlju čmureške obojine. Poljotnik je bil doma iz Čmureške ter je preživel večji del svoje službene dobe v Mariboru. Nameščen je bil pri južni železnici.

Smrt na nesreči pri drvarskem delu. Dne 23. decembra minulega leta se je ponesrečil pri posestniku Stefanu Sebačcherju v Gumpenbergu zaposleni Ukrajinec Nikolaj Zvel. Obiskoval je (črevena doba, pri tem pa ga je dabo potrla na tla s takšno silo, da je obeljal mrtve.

Iz Trsta

Nemški vojaški dom v Trstu otvorjen. Na Silvestrovo je bil otvorjen v Trstu nemški vojaški dom. Slovenski otvoritveni svečanosti so prisostvovali med drugim nemški generalni konzul dr. Heineburg, polkovnik Erdmann, nemški svetovalec dr. Hinteregger in krajevni skupniški vođa dr. Pautsch.

Novo leto pri vs. žustu. Na praznik Novega leta je prisostvoval škof A. Santin pontifikalni maši, ki jo je daroval prost mons. Mechia. Na koro so izvajali Gruberjevo pastoralno mašo. Oglasili se je tudi zgodovinski zvon sv. Justa. Zvonjenje in mašo so oddajali po radiju.

Smrtina kosa. Te dni so umrli v Trstu 80letni Evgen Lončar, Marija Marini-Frank in Avgust Valent.

Januarski živilski obroki. Za mesec januar prejmejo v Trstu (na osebo): 250 g sladkorja (za 15 dni); 2000 g testenin (za ves mesec); 2 dcl olja (za 15 dni); 1000 g fižola in 1000 g graha. Ostali obroki bodo prebivalstvu še sporočeni.

Vlomilci in tatovi. Iz skladišča trgovca Cesarja. Maše v ulici Slataper 1 so odnesli drzni zločinci: 25 kg masli in pet gnjati, iz blaginje pa 3300 lir. V ulici Marchesetti 31 so ukradli gospojni Nataliji Repič dva kunece, kozo, dve goski in eno raco. Iz nekega skladišča na Cavourjevem Korzu pa so odpeljali 23 zabojev čaja, vrednega 100 tisoč lir. Varnostna oblastva so tatinskim in vlomilskim uzmovčnem že na sledu.

Nezgodbe. 75letna Marija Ferluga iz ulice Gozzi 5 si je pri dolu poškodovala levo stegno. Slična nezgodba je doletela pri padcu tudi 70letno Ivančo S. S. iz Školjeta 252. Pri karambolu dveh voz se je ponesrečila 14letna Ana Prbar iz okolice Pirana. Pri delu si je poškodovala desno delavka Lucija Sain. Ko je izstopal iz tramvaja na progi 1 v bližini tržaškega pokopališča, se je ponesrečil 75letni upokojenec Anton Trohen, je padel tako nesrečno, da je obeljal s poškodbami na desnici in levem kolenu. Med letalskim alarmom si je poškodovala desno stegno 59letna Elizabeta Ercegovc iz Splita. Padla je na poti v zaklonišče. Na obeh rok hla poškodbe 48letni Ivan Balest iz ulice Novih sol 7, zaposlen pri zakloniščem predoru v Sevninovem drevedoru. Po desnici se je vseknil s sekirko 5letni Aldo Rojic iz tržaške okolice. Pri padcu s tramvaja v ulici Armanda Diaza si je poškodovala levo nogo 53letna čistilka Katarina Rebusin. Ponesrečenci se zdravijo v tržaški bolnišnici, kamor se je zatekila tudi 30letna Iva Razman, ki je dobila pri družinskem prepiru nekaj lažjih poškodb.

Beleznica

KOLENDAR

Sreda, 5. januarja: Telefon.

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Ob zvokih glasbe.

Kino Sloga: Simfonija življenja.

Kino Union: Ljubzenske zgodbe.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1.

Bahovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vlc — Tržaška cesta.

ZATEMNITEV

je strogo obvezna od 17. do 6.30 ure!

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Sreda, 5. jan., ob 16. Čvrtček za pečjo.

Red Sreda.

Četrtek, 6. jan., ob 14: Sneguljica. Mladinska predstava. Izven. Cene od 18 lir navzdol. — ob 17: Potopjeni svet. Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Dickens: Čvrtček za pečjo. Komedija v treh dejanjih. Igrajo: Cesar, J. Kovič, M. Skrbinek, Gregorin, Sarčeva, V. Juvanova, Levčarjeva, Rakarjeva. Režiser: C. Debevec, scena: inž. E. Franz, kostumi: J. Vilfanova.

»Robinson ne sme umreti« je naslov Forsterjeve mladinske igre, v kateri bo naša mladina obilo vredne zabave in poučno jedro. Ljubki in komični prizori dekčkov, ki se igrajo po vzoru knjige »Robinson Crusoe« Robinsona na Petku, poslede njihove bujne domišljije in njihovo gorečo prizadevanje, da bi našli pogrešani rokopol »Robinsona Crusoeja« so prikazane s prisrčnostjo in humorjem. V glavnih vlogah: Gregorin, VI. Skrbinek, Levčarjeva, Bitene in Verdoni, nadalje Nakerst, Nabloca, Rakarjeva, Grinšek, Kraljeva i. dr. Režiser: prof. O. Šest. Premiera bo 8. januarja.

OPERA

Sreda, 5. jan., ob 16: Prodana nevesta.

Red I.

Četrtek, 6. jan., ob 16: Trubadur. Izven.

Gostovanje tenorista Ivana Franca.

B. Smetana: »Prodana nevesta«. Komica na opera v treh dejanjih. Osebe: Krušina — Janko, Ljudmila, — Polčeva, Marinka — Poljanarjeva, Milha — Dolničar, Keta — Golobova, Vašek — Banovec, Janko — Slanevec k. g. Kecai — Lupša, cirkuško ravnatelj — Jelnikar, Esmaralda — Barbičeva, Indijanez — Marenek. Dilecti: D. Zebre, režiser: C. Debevec, koreograf: inž. P. Golovin.

Verdijev »Trubadur« z Ivanom Francloz kot gostom. Po daljši odsotnosti bo nastopil zopet Franci v eni izmed svojih posebno dognanih partij: Manrico, s katero je žel predlaskim velik uspeh. Upričitev te opere je vzbudila nenavadno živahen odziv in odlične kritike so enoplasno poudarjale vrednost celotne predstave. Francloz gostovanje v »Trubadurju« bo za ves abonma in tudi izven, tako da bo imelo občinstvo priložnost dobiti vetpniče. Zasedba partij bo sledeča: grof Luna — Janko, Leonora — Heybal

